Bijlage 1: Verdeling financiële middelen eenmalige energietoeslag 2023

Het kabinet stelt voor de energietoeslag 2023 1.400 euro miljoen beschikbaar. Hiervan is 500 miljoen euro al bij de decembercirculaire 2022 toegekend aan en verdeeld over gemeenten. De overige 900 miljoen euro zal verdeeld worden nadat het wetsvoorstel voor de energietoeslag 2023 is goedgekeurd door de Tweede en Eerste Kamer.

Ten aanzien van het budget en de verdeling van de energietoeslag 2023 is een aantal bestuurlijke afspraken gemaakt.

1. Er komt een aangepaste verdeelsystematiek voor het jaar 2023
2. Er vindt een verdeelherstelactie plaats ten aanzien van 2022
3. Er wordt een vangnetconstructie ingericht voor 2023

Aangepaste verdeelsystematiek
De financiële middelen voor de energietoeslag 2023 worden zo passend mogelijk verdeeld over gemeenten. Geconstateerd is dat de verdeling van de middelen voor de energietoeslag in 2022 (via de algemene uitkering - verdeelmodel cluster minimabeleid) niet geheel aansluit bij de kosten van gemeenten. De verdeling van de middelen voor 2023 wordt dan ook aangepast. De middelen zullen via een decentralisatie-uitkering worden verdeeld. Net als bij een verdeling via de algemene uitkering behouden gemeenten hiermee hun beleidsvrijheid.
Voor de verdeelsystematiek wordt gebruik gemaakt van de CBS-statistiek 'Huishoudens met langdurig laag inkomen < 120% sociaal minimum'. Er wordt gewerkt met een driejaarsgemiddelde (2019-2021). VNG, Divosa en SZW zijn gezamenlijk tot de conclusie gekomen dat deze verdeelsystematiek het meest passend is, en goed aansluit bij de te verwachten kosten van gemeenten.

Meewegen 500 miljoen euro
Om het totaal aan beschikbaar gestelde budget (1.400 miljoen euro) voor de energietoeslag 2023 passend te verdelen, is besloten om de reeds uitgekeerde 500 miljoen euro mee te wegen in de verdeling van de nog te verdelen 900 miljoen euro aan energietoeslag 2023. Het totaalbudget aan energietoeslag 2023 dat een gemeente ontvangt, sluit daarmee aan bij de nieuwe verdeelsystematiek. Hierdoor wordt voorkomen dat een groot deel van de gemeenten mogelijk nog te weinig budget ontvangt, omdat zij nadeel hadden van de verdeling via de algemene uitkering.

Verdeelherstelactie 2022
Zoals hierboven is vermeld, sloot de verdeling van de middelen voor de energietoeslag 2022 niet geheel aan bij de kosten van gemeenten. SZW, Divosa en VNG hebben gezocht naar een oplossing voor gemeenten die in 2022 nadeel hadden van de verdeelsystematiek. Gezamenlijk is besloten om een verdeelherstelactie uit te voeren. Gemeenten die in 2022 minder budget hebben ontvangen dan zij nodig hadden om 90% van de verwachte doelgroep te bereiken, ontvangen compensatie. Om 90% bereik vast te stellen, is gebruik gemaakt van de CBS-statistiek 'Huishoudens met een langdurig laag inkomen < 120% sociaal minimum'. Deze statistiek vormt ook de basis voor de verdeelsystematiek 2023. In de berekening van de hoogte van de compensatie is rekening gehouden met 8% uitvoeringskosten. Het gaat dus niet om compensatie van het feitelijke tekort maar van een verwacht tekort.

Het gaat om 119 gemeenten die als gevolg van deze verdeelherstelactie compensatie ontvangen. Het budget dat zij voor de energietoeslag 2022 hebben ontvangen, wordt opgehoogd tot een budget waarmee zij 90% bereik hadden kunnen realiseren. In totaal is zo'n 15,5 miljoen euro nodig voor deze verdeelherstelactie. Dit wordt vanuit het resterende budget voor de energietoeslag 2023 gefinancierd en meegenomen in de decentralisatie-uitkering. Dit wordt binnen de decentralisatie-uitkering apart inzichtelijk gemaakt.

Vangnetconstructie 2023
Met de aangepaste verdeelsystematiek voor het jaar 2023, zal het budget voor de energietoeslag 2023 passender worden verdeeld over gemeenten. Desondanks kan op gemeenteniveau verschil ontstaan tussen de gebruikte verdeelstatistiek en het werkelijke bereik. Om een oplossing te

bieden voor te grote afwijkingen (ten nadele van gemeenten), is vanuit het budget voor de energietoeslag 2023 32,5 miljoen euro gereserveerd.

Hiermee kunnen gemeenten die een hoger bereik realiseren dan waarvoor zij budget hebben ontvangen, gecompenseerd worden. In de vangnetconstructie wordt uitgegaan van een bereik van het aantal huishoudens met een inkomen tot 120% sociaal minimum.

De uitgangspunten die ten behoeve van de vangnetconstructie zijn afgesproken, betreffen:

- *Drempel = 2% hoger bereik of +150.000 euro. De drempel (% of €) welke als eerste overschreden wordt geldt.*
- *Geen eigen risico - na overschrijding van de drempelwaarde wordt het volledige tekort vergoed*
- *Er geldt een standaardopslag van 5% uitvoeringskosten*
- *Bij overschrijding van het gereserveerde budget, ontvangen gemeenten naar rato compensatie*
- *Overgebleven middelen van het gereserveerde budget worden over alle gemeente verdeeld o.b.v. de verdeelsystematiek van de energietoeslag 2023.*